

Semesterbeskrivelse 3. semester – Medicin og MedIS bachelor - Efterår 2026

Forord

Semesterbeskrivelsen udarbejdes af semesterkoordinatoren sammen med kursusansvarlige/modulansvarlige.

Indholdsfortegnelse med links

Oplysninger om semesteret.....	2
Nervesystemet og sanser/The Nervous System and Senses	3
Immunologi / Immunology.....	14
Almen patologi / General Pathology	20

Oplysninger om semesteret

Studienævn for medicin

[Link til studieordning for Medicin](#)

[Link til studieordning for MedIS](#)

Semesterets temaramme

Den studerende lærer på dette semester om struktur og funktion i nervesystemet, sanserne og bevægeapparatet samt immunologi og almen patologi.

I modul 3.1 gennemgås nervesystemets anatomi og normale funktion inkl. sanseapparatet i detaljer.

Bevægeapparatet gennemgås på et mere generelt niveau med fokus på den principielle opbygning og funktion af knogle- og led typer, sener og skeletmuskulatur, og udviklingen af bevægeapparatet. Undtaget herfra er dog kraniet og rygsøjlelens anatomi, der gennemgås i detaljer.

Nervesystemets emner: Den perifere nerve, rygmærken, hjernestammen, lillehjernen, storhjernen, det somatiske og det autonome nervesystem, nervesystemets blodforsyning og cerebrospinalvæsken, og nervesystemets udvikling. I beskrivelsen af sanseapparatet gennemgås struktur og funktion af øjet, øret, ligevægts- lugte- og smagssanserne.

Der undervises også i den neurologiske undersøgelse, inkl. hjernenerverne. Lidelser i bevægeapparatet, nervesystemets somatiske og psykiske lidelser og deres farmakologiske behandling berøres kun let på 3. semester, og i højere grad på senere semestre.

I modul 3.2 introduceres immunologi. Immunologi er et vigtigt område indenfor adskillige aspekter af menneskets biologi, og en god forståelse for immunforsvarets funktion er nødvendig, ikke blot for at forstå hvorledes dette system kan beskytte mod infektioner, men også for at forstå immunsystemets rolle i en lang række sygdomsprocesser. Der gives en grundig gennemgang af de basale mekanismer for udvikling af et innat- og adaptivt immunrespons, samt udvikling af selvtolerans. Der undervises i forsvaret imod bakterier og virus, og den basale kliniske immunologi gennemgås, hvor der gives en grundig forståelse for udvikling og patogenese af autoimmunitet, allergi, transplantation, immundefekter og cancer. Desuden undervises der, igennem et laboratoriekursus, i diagnostiske metoder.

I modul 3.3 introduceres almen patologi. Patologi er et centralt område inden for medicinsk forståelse og danner grundlaget for at kunne analysere og fortolke sygdomsprocesser i kroppen. En god forståelse for, hvordan celler og væv reagerer på skader og stress, er afgørende for at forstå både de normale tilpasningsmekanismer og udviklingen af patologiske tilstande. Der gives en grundig gennemgang af de basale mekanismer bag celledskade og cellulær tilpasning, herunder processer som hyperplasi, hypertrofi, atrofi og metaplasie. Inflammation gennemgås i dybden, både som en akut og kronisk proces, med fokus på dens rolle i vævsreaktion og heling. Kredsløbspatologi dækkes med emner som ødemer, trombose, emboli og infarkt, hvor der gives en klinisk forståelse af, hvordan disse processer påvirker kroppen. Der undervises desuden i tumorbiologi, hvor de studerende opnår indsigt i forskellene mellem benign og malign vækst, samt de molekylære mekanismer bag karcinogenese. Gennem mikroskopiske og makroskopiske præparater får de studerende en dyb forståelse af, hvordan patologiske forandringer ser ud. Studerende bliver introduceret til grundlæggende diagnostiske metoder, der kan anvendes i klinisk praksis.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Semesterkoordinator: Mads Rovsing Jochumsen, mj@hst.aau.dk, Institut for Medicin og Sundhedsteknologi
Semestersekretær: Michael Christmas-Dirckinck-Holmfeld, mch@hst.aau.dk, Institut for Medicin og Sundhedsteknologi

Modulbeskrivelse (en beskrivelse for hvert modul)

Nervesystemet og sanser/The Nervous System and Senses Modul 3.1 15 ECTS
Placering Bachelor, MedIS og Medicin 3. semester Studienævn for Medicin
Modulansvarlig/modulkoordinator Louiza Bohn Thomsen Lbt@hst.aau.dk Institut for Medicin og Sundhedsteknologi
Type Casemodul
Primær sprog Dansk
Kort beskrivelse af kurset Modulet giver en introduktion til basal viden om opbygning og funktion af knogler, led og muskler. Derudover gennemgås nervesystemet og sanserne i detaljer. Kurset er opdelt i 7 caseuger med forskellige faglige fokusområder, således pensum gennemgås i sammenhængende temaer. Cases lægger grundlaget for ugens tema og underbygges af forelæsninger, studieselsøvelser inkl. histologi, og tre af ugerne også af workshops. Der er indlagt et fysiologi øvelses kursus i EMG, EEG, og ENG , hvor der er 10 forelæsninger, 2 øvelses-gange og to workshops tilknyttet. Herudover er der en tilhørende klinisk øvelse og et klinisk ophold, hvor den neurologiske undersøgelse øves i praksis. Se studieordningen for yderligere information.
Progression i forhold til tidligere moduler/semestre Læren om det autonome nervesystem, der er berørt på første studieår, videreudbygges på 3. semester. Desuden udbygges læren om nervevæv, muskler og knogler fra histologi undervisning på første studieår. På 3. semester lærer den studerende om nervesystemets og bevægeapparaters generelle struktur og funktion. Bevægeapparatet udbygges på 5. semester for medicinstuderende i form af detaljeret indlæring om bevægeapparatets opbygning med fokus på truncus, hovedet- og halsen, bækken, og over- og underekstremiteter. Medicin- og MedIS-studerende vil desuden møde flere patologiske tilstande i nervesystemet og bevægeapparatet i forbindelse med den geriatriske patient på 6. semester.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Undervisnings form	Antal konfrontationstimer med underviser/vejleder
Forelæsninger (én lektion = 1 t)	44 lektioner
Studiesal/Seminar/sympo- sier/Workshop	37 lektioner
Case-undervisning	18 lektioner
Øvelser (Laboratorie)	4 lektioner
Kliniske Øvelser	3 lektioner
Klinikophold	6 lektioner
Konfrontationstimer i alt	112 timer
Timer i alt ud fra modul ECTS	450 timer
Anslået selvstudie (udregnet)	338 timer

Modulaktiviteter

Type*	Titel	Underviser og ansættel- sessted	Tema/Læringsmål fra studieord- ning
Caseuge 1- Introduktion til bevægeapparatet			
Cases	Cases uge 1	Caseundervi- sere, HST	Ikke tilgængeligt (Det er en del af case-startens didaktik at afklare emne og læringsmål)
Introduktion	Introduktion til modu- let	Louiza Bohn Thomsen, HST	Ingen læringsmål
Dobbeltforelæsning	Knoglevæv og led - anatomi og fysiologi	Peter Vester- gaard, KI	• Redegøre for embryologi, histo- logi, fysiologi og anatomi af brusk, led, knogler og skeletmu- skulatur • Forklare sammenhæng mellem struktur og funktion af skeletmu- skulatur, knogler og led, herunder meka- nismen ved muskelkontraktion
Forelæsning	Kraniet og rygsøjle- anatomi	Simon Mæng Tjørnehøj, HST	• Redegøre for embryologi, histo- logi, fysiologi og anatomi af brusk, led, knogler og skeletmu- skulatur

			• Redegøre for neorokraniets og rygsøjlels anatomi
Dobbeltforelæsning	Muskel anatomi og fysiologi	Romulus Lontis, HST	• Redegøre for embryologi, histologi, fysiologi og anatomi af brusk, led, knogler og skeletmuskulatur • Forklare sammenhæng mellem struktur og funktion af skeletmuskulatur, knogler og led, herunder mekanismerne ved muskelkontraktion
Studiesalsøvelse	Studiesalsøvelse 1, Selvstudie, dog med tilstedeværelse af studenterunderviserne	Louiza Bohn Thomsen, HST	Læringsmål fra ugens forelæsninger og cases plus nedenstående: • Anvende digitale platforme til at beskrive histologi og anatomi af centralnervesystemet, det perifere nervesystem, brusk, led, knogler og skeletmuskulatur • Kendskab til udvalgte typer af metoder, der benyttes til billeddannelse af nervesystemet, sanser og bevægeapparatet • Identificere udvalgte organer på billeddannende modaliteter
Workshop (90 minutter)	Workshop 1 Muskler, knogler og led	Studenterunderviserne, HST	Læringsmål fra ugen
Caseuge 2 – Introduktion til CNS og PNS			
Cases	Cases uge 2	Caseundervisere, HST	Ikke tilgængeligt (Det er en del af case-startens didaktik at afklare emne og læringsmål)
Dobbeltforelæsning	Nervesystemets opbygning (pre-optaget, ikke skemalagt)	Louiza Bohn Thomsen, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi
Forelæsning	Nervesystemets histologi og udvikling	Louiza Bohn Thomsen, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi • Forklare hvorledes de mest almindelige medfødte defekter i centralnervesystemet kan opstå, med udgangspunkt i viden om nervesystemets embryologiske udvikling
Dobbeltforelæsning	ANS og CNS biokemi	Daniel Ciampi de Andrade, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi

			• Redegøre for det perifere nervesystems funktionelle integration med centralnervesystemet • Redegøre for nervesystemets fysiologi, herunder den synaptiske transmission og axon-potentialets udbredning • Redegøre for centrale neurotransmittere samt beskrive deres syntese og virkning på respektive receptorer • Redegøre for basale principper i centralnervesystemets biokemi • Redegøre for typer og virkning af lægemidler på det autonome nervesystem
Dobbeltforelæsning	CNS hinder, ventrikelsystemet og blodforsyning	Louiza Bohn Thomsen, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi
Studiesalsøvelse	Studiesalsøvelse 2, Selvstudie, dog med tilstedeværelse af studenterunderviserne	Louiza Bohn Thomsen, HST	Læringsmål fra ugens forelæsninger og case plus nedenstående: • Anvende digitale platforme til at beskrive histologi og anatomi af centralnervesystemet, det perifere nervesystem, brusk, led, knogler og skeletmuskulatur
<i>Caseuge 3 – Medulla spinalis, Hjernestammen, Cortex Cerebri, og Hjernenerver</i>			
Cases	Cases uge 3	Caseundervisere, HST	Ikke tilgængeligt (Det er en del af case-startens didaktik at afklare emne og læringsmål)
Forelæsning	Medulla Spinalis	Daniel Ciampi de Andrade, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi
Forelæsning	Hjernestammen	Simon Mæng Tjørnehøj, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Dobbeltforelæsning	Hjernenerverne	Simon Mæng Tjørnehøj, HST	• Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi. • Redegøre for anatomi, histologi, embryonale udvikling og fysiologi af hjernenerverne, herunder sanseapparatet

Forelæsning	Cortex Cerebri	Daniel Ciampi de Andrade, HST	- Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi. - Fortolke konsekvenserne af læsioner i de forskellige områder af centralnervesystemet
Studiesalsøvelse	Studiesalsøvelse 3, Selvstudie, dog med tilstedeværelse af studenterunderviserne	Louiza Bohn Thomsen, HST	Læringsmål fra ugens forelæsninger og case plus nedenstående: Anvende digitale platforme til at beskrive histologi og anatomi af centralnervesystemet, det perifere nervesystem, brusk, led, knogler og skeletmuskulatur
Klinisk Øvelse	Undersøgelse af nervesystemet	Malene Plejdrup Hansen, KØ undervisere	- Redegøre for kropssprogets betydning for kommunikation - Forklare de typiske udfordringer ved kommunikation via 3. person - Angive strategier til hensigtsmæssig håndtering af kommunikation via 3. person - Fortolke konsekvenserne af læsioner i de forskellige områder af centralnervesystemet - Foretage klinisk neurologisk undersøgelse inkl. undersøgelse af væsentlige reflekser og hjerne-nerver - Anvende strategier til styring af læge-patient-kommunikation via 3. person - Identificere elementer fra en udvalgt model for læge-patient-kommunikation i en konkret situation og foreslå begrundede alternativer til lægens ageren - Foretage objektiv undersøgelse på en patient med lidelse i centralnervesystemet - Vurdere klassiske symptomer fra centralnervesystemet og bevægeapparatet ved diagnosticering - Reflektere over eget og patientens kropssprog i forbindelse med anamneseoptagelse og undersøgelse af patient
Caseuge 4 – Sanseapparatet			

Cases	Cases uge 4	Caseunderviserne, HST	Ikke tilgængeligt (Det er en del af case-startens didaktik at afklare emne og læringsmål)
Forelæsning	Høre- og balancesansen	Romulus Lontis, HST	Redegøre for anatomi, histologi, embryonale udvikling og fysiologi af hjernenerverne, herunder sanseapparatet.
Dobbeltforelæsning	Lugte-, smags-, føle- og kropssanserne	Romulus Lontis, HST	Redegøre for anatomi, histologi, embryonale udvikling og fysiologi af hjernenerverne, herunder sanseapparatet.
Forelæsning	Synssansen	Romulus Lontis, HST	Redegøre for anatomi, histologi, embryonale udvikling og fysiologi af hjernenerverne, herunder sanseapparatet.
Forelæsning	Huden	Louiza Bohn Thomsen, HST	Redegøre for anatomi, histologi og fysiologi af huden
Studiesalsøvelse	Studiesalsøvelse 4, Selvstudie, dog med tilstedeværelse af studenterunderviserne	Louiza Bohn Thomsen, HST	Læringsmål fra ugens forelæsninger og case plus nedenstående: Anvende digitale platforme til at beskrive histologi og anatomi af centralnervesystemet, det perifere nervesystem, brusk, led, knogler og skeletmuskulatur
Workshop (75 minutter)	Workshop 2 Sanserne	Studenterunderviserne, HST	Læringsmål fra ugen
Klinisk Ophold	Neurologi	Regionshospitalet Nordjylland	- Fortolke konsekvenserne af læsioner i de forskellige områder af centralnervesystemet - Foretage klinisk neurologisk undersøgelse inkl. undersøgelse af væsentlige reflekser og hjerne-nerver - Foretage objektiv undersøgelse på en patient med lidelse i centralnervesystemet - Vurdere klassiske symptomer fra centralnervesystemet og bevægeapparatet ved diagnosticering - Reflektere over eget og patientens kropssprog i forbindelse med anamneseoptagelse og undersøgelse af patient
Caseuge 5 og 6 – Det Sensoriske og Motoriske apparat inkl 2 ECTS øvelses kursus i Neurofysiologi			

Cases	Cases uge 5 og 6 (denne caseuge forløber over to uger, dvs casestart ligger i uge 5 og caseslut ligger først i uge 7).	Caseundervisere, HST	Ikke tilgængeligt (Det er en del af case-startens didaktik at afklare emne og læringsmål)
Dobbeltforelæsning	Sensoriske ledningsbaner	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Forelæsning	Motoriske ledningsbaner	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Forelæsning	Cerebellum	Louiza Bohn Thomsen, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Dobbeltforelæsning	Motorisk cortex, præfrontal cortex og basalganglier	Simon Mæng Tjørnehøj, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Forelæsning (øvelseskursus)	Historisk udvikling og princippet om EEG: fra dets fysik til signaler	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Signal behandling og klinisk brug af EEG og relaterede undersøgelser	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Principperne for fremkaldte potentialer	Sabata Gervasio, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	De forskellige typer af fremkaldte potentialer og deres anvendelse i klinikken: Visuel, auditiv, somatosensorisk, motorisk og smerterelateret	Sabata Gervasio, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)

Forelæsning (øvelseskursus)	Historisk udvikling og princippet om EMG: fra dets fysik til signaler	Sabata Gervasio, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Signal behandling og klinisk brug af EMG og relaterede undersøgelser	Sabata Gervasio, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Principperne for nerveledningstest og elektroneuromyografi	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Sådan får du mening ud af nervelednings-test i klinikken	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Etiske overvejelser og patientsikkerhed i neurofysiologisk diagnostik	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Forelæsning (øvelseskursus)	Etiske overvejelser og patientsikkerhed i neurofysiologisk diagnostik	Daniel Ciampi de Andrade, HST	Beskrive principper bag elektroencephalografi (EEG), nerveledningsundersøgelse (neuronografi (ENG)) og elektromyografi (EMG)
Videooptagelse (øvelseskursus)	Forberedelse til Fysiologiøvelse	Sabata Gervasio, HST, Daniel Ciampi de Andrade, HST	- Foretage EEG-, ENG- og EMG-undersøgelse - Fortolke, analysere og grafisk præsentere EEG-, ENG- og EMG-signaler - Vurdere betydning af EEG-, ENG- og EMG-signaler

Fysiologi- øvelse(2x45min) (øvel- seskursus)	EEG: grundlæggende EEG-opsætning, hvor- dan man monterer elektroderne og EEG- optagelse med luk- kede og åbne øjne	Sabata Gerva- sio, HST, Da- niel Ciampi de Andrade, HST, Studerterun- derviserne, HST	• Foretage EEG-, ENG- og EMG-undersøgelse
Fysiologi- øvelse(2x45min) (øvel- seskursus)	EMG måle sensorisk nerveledningsha- stighed i medianus- nervens område	Sabata Gerva- sio, HST, Da- niel Ciampi de Andrade, HST, Studerterun- derviserne, HST	• Foretage EEG-, ENG- og EMG-undersøgelse
Workshop (2x45min)(øvelseskursus)	Eksempler på brug af neurofysiologiske tests i klinikken del 1 - EEG		• Fortolke, analysere og grafisk præsentere EEG-, ENG- og EMG-signaler • Vurdere betydning af EEG-, ENG- og EMG-signaler
Workshop (2x45min) (øvelseskursus)	Eksempler på brug af neurofysiologiske tests i klinikken del 2 – EMG og ENG		• Fortolke, analysere og grafisk præsentere EEG-, ENG- og EMG-signaler • Vurdere betydning af EEG-, ENG- og EMG-signaler
Studiesalsøvelse	Studiesalsøvelse 5/6, Selvstudie, dog med tilstedeværelse af stu- denterunderviserne	Louiza Bohn Thomsen, HST	Læringsmål fra ugens forelæsninger og case plus nedenstående: • Anvende digitale platforme til at beskrive histologi og anatomi af centralnervesystemet, det periferes nervesystem, brusk, led, knogler og skeletmuskulatur
Workshop (5 timer)	Workshop 3 Led- ningsbaner og hjerne- nerver	Studerterun- derviserne, HST	Læringsmål fra caseuge 3, 5/6 om- handlende sensoriske- og motoriske ledningsbaner og hjernenerverne • Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi • Redegøre for anatomi, histologi, embryonale udvikling og fysiologi af hjernenerverne, herunder sanseapparatet.

Caseuge 7 – Det limbiske system, Diencephalon, og formatio reticularis			
Cases	Cases uge 7 (denne caseuge forløber over to uger, dvs casestart ligger i uge 5 og case-slut ligger først i uge 7).	Caseundervisere, HST	Ikke tilgængeligt (Det er en del af case-startens didaktik at afklare emne og læringsmål)
Forelæsning	Det limbiske system	Louiza Bohn Thomsen, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Forelæsning	Diencephalon	Louiza Bohn Thomsen, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Forelæsning	Formatio Reticularis	Louiza Bohn Thomsen, HST	Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi.
Studiesalsøvelse	Studiesalsøvelse 7, Selvstudie, dog med tilstedeværelse af studenterunderviserne	Louiza Bohn Thomsen, HST	Læringsmål fra ugens forelæsninger og case plus nedenstående: Anvende digitale platforme til at beskrive histologi og anatomi af centralnervesystemet, det perifere nervesystem, brusk, led, knogler og skeletmuskulatur
Modulopgave	Histologi Spotprøve	Louiza Bohn Thomsen, HST	Alle modulets læringsmål i histologi: - Redegøre for embryologi, histologi, fysiologi og anatomi af brusk, led, knogler og skeletmuskulatur - Beskrive centralnervesystemets og det perifere nervesystems embryologi, histologi og anatomi. - Redegøre for anatomi, histologi, embryonale udvikling og fysiologi af hjernenerverne, herunder sanseapparatet

Obligatoriske elementer:

Modulopgave, Klinisk Øvelse, Klinisk Ophold og Øvelseskursus

**Forbehold for ændringer under semestrets forløb ved f.eks. sygdom, aflysninger, nedlukning m.v.*

*** Se detaljeret plan på moodle*

For hver eksamen på semesteret angives:

- Obligatoriske elementer for at blive indstillet til eksamen inkl. hvad der jf. studieordningen forudsættes
☒ Ja, ☐ Nej; Hvis ja, hvilke: Modulopgave, Klinisk Øvelse, Klinisk ophold og Øvelseskursus
- Eksamensform:

- a) ☐ mundtlig, ☒ skriftlig, ☒ mundtlig eksamen på baggrund af projekt
- b) ☒ stedprøve, ☐ hjemmeopgave
- 3) Bedømmelse: ☒ 7-trinsskala, ☐ Bestået/ikke bestået
- 4) Varighed af eksamination: 4 timer
- a) Varighed af evt. forberedelsestid: _____
- 5) Deltagere til eksamen: ☐ kursusansvarlig, ☐ undervisere, ☐ bedømmere
- a) Censur: ☐ intern, ☒ ekstern
- 6) Beskriv den praktiske afvikling af eksamen, som eksempelvis:
- a) Eksamen afholdes ☒ enkeltvis, ☐ gruppebaseret
- b) Eksamenssprog: **Dansk**
- c) Opgaver til skriftlig eksamen afleveres i ☒ Digital Eksamen, ☐ Andet: _____, ☐ ikke relevant
- d) Mundtlig eksamen starter med en fremlæggelse af den/de studerende: ☐ Ja, ☐ Nej, ☒ ikke relevant
- e) Mundtlig eksamen trækker den studerende et eller flere spørgsmål/bispørgsmål: ☐ Ja, ☐ Nej, ☒ ikke relevant
- 7) Tilladte hjælpemidler:
- ☒ Ingen, ☐ Nogle: _____, ☐ Alle inkl internet (ikke til kommunikation), noter, litteratur, online ordbøger, PC og lommeregner
- ☐ Andet: _____

Evt. kort beskrivelse: Eksamen er en individuel skriftlig eksamen, der afholdes som stedprøve. Eksamen reflekterer læringsmålene til modulet. Eksamen er inddelt i 14 opgaver. Hver af de 7 case-uger i modulet tilegnes 2 af de 14 opgaver. De 14 opgaver vægtes ens, mens underopgaver kan vægtes forskelligt efter sværhedsgrad. Man består med karakteren 2 med over 51% rigtige og en positiv helhedsvurdering.

Hvis eksamensformen ændres i forbindelse med reeksamen, skal det senest 14 dage før reeksamen fremgå af eksamensplanen.

Modulbeskrivelse (en beskrivelse for hvert modul)

Immunologi / Immunology Modul 3.2 10 ECTS	
Placering Bachelor 3. semester Studienævn for Medicin	
Modulansvarlig/modulkoordinator Emil Kofod-Olsen ekol@hst.aau.dk Institut for Medicin og Sundhedsteknologi	
Type Casemodul	
Primær sprog Dansk	
Kort beskrivelse af kurset Immunologi er et vigtigt område indenfor adskillige aspekter af menneskets biologi, og en god forståelse for immunforsvarets funktion er nødvendig, ikke blot for at forstå hvorledes dette system kan beskytte mod infektioner, men også for at forstå immunsystemets rolle i en lang række sygdomsprocesser. Der gives en grundig gennemgang af de basale mekanismer for udvikling af et innat- og adaptivt immunrespons, samt udvikling af selvtolerans. Der undervises i forsvaret imod bakterier og virus, og den basale kliniske immunologi gennemgås, hvor der gives en grundig forståelse for udvikling og patogenese af autoimmunitet, allergi, transplantation, immundefekter og cancer. Desuden undervises der, igennem et laboratoriekursus, i diagnostiske metoder. Se studieordningen for yderligere information.	
Progression i forhold til tidligere moduler/semestre Dette er første gang de studerende møder immunologi på studiet. På 5. semester vil de studerende igen stifte bekendtskab med dele af immunologien, når de skal undervises i mikrobiologi.	
Omfang og forventet arbejdsindsats	
Undervisnings form	Antal konfrontationstimer med underviser/vejleder
Forelæsninger (én lektion = 1 t)	22 lektioner

Studiesal/Seminar/symposier	8 lektioner (4 studiesale)
Case-undervisning	20 lektioner (5 caseuger)
Øvelser (Laboratorie)	8 lektioner (1 dag)
Kliniske Øvelser	3 lektioner
Klinikophold	3,5 lektioner
Konfrontationstimer i alt	Sum af ovenstående timer: 64,5
Timer i alt ud fra modul ECTS	300
Anslået selvstudie (udregnet)	235,5

Modulaktiviteter

Type*	Titel	Underviser og ansættelsessted	Tema/Læringsmål fra studieordning
Caseuge 1:			
Case	Cases 1	Caseundervisere, HST	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer • Vurdere en laboratorieudskrift med angivelse af de mest almindelige blodprøvesvar relevante for immunforsvarets celler og funktion
Forelæsning	Introduktion til immunologi	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Forelæsning	Det innate immunsystems humorale komponenter	Trine S Jensen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Forelæsning	Det innate immunsystems celler I: De enkelte cellyper og deres funktioner	Trine S Jensen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Forelæsning	Det innate immunsystems celler II: Genkendelse af omverdenen	Trine S Jensen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Forelæsning	Inflammation	Trine S Jensen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Forelæsning	De lymfoide væv og leukocyters trafik	TBA HST, AAU	• Redegøre for miltens anatomi, histologi og fysiologi

			- Beskrive funktion, anatomi og histologi af thymus - Beskrive det lymfatiske system og lymfeknuds anatomi, histologi og fysiologi
<i>Studiesal</i>	Studiesal 1: Det innate immunsystem	Emil Kofod-Olsen HST, AAU Trine S Jensen HST, AAU	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Caseuge 2:			
<i>Case</i>	Cases 2	Caseundervisere, HST	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer - Vurdere en laboratorieudskrift med angivelse af de mest almindelige blodprøvesvar relevante for immunforsvarets celler og funktion
<i>Forelæsning</i>	De lymfoide væv og leukocyters trafik	TBA HST, AAU	- Redegøre for miltens anatomi, histologi og fysiologi - Beskrive funktion, anatomi og histologi af thymus - Beskrive det lymfatiske system og lymfeknuds anatomi, histologi og fysiologi
<i>Forelæsning</i>	Det adaptive immunsystems humorale komponenter, antistoffer	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Forelæsning</i>	Det adaptive immunsystems celler I: T-cellers antigenreceptor og antigenpræsenterende molekyler	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Forelæsning x 2</i>	Det adaptive immunsystems celler II: T-cellerne udvikling og aktivering	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Caseuge 3:			
<i>Case</i>	Cases 3	Caseundervisere, HST	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer - Vurdere en laboratorieudskrift med angivelse af de mest almindelige blodprøvesvar relevante for immunforsvarets celler og funktion
<i>Forelæsning x 2</i>	Det adaptive immunsystems celler III: B-cellerne udvikling og aktivering	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Forelæsning</i>	Cytokiner	TBA HST, AAU	Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation

			• Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Forelæsning</i>	Slimhideimmunitet	TBA HST, AAU	• Beskriv opbygning og histologi i det slimhinde-associerede lymfoide væv (MALT) • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer • Gør rede for slimhindens immunsammensætning, tolerans af tarmens mikrobiota og beskyttelsen af fosteret og den nyfødte
<i>Forelæsning</i>	Immunitet ved infektion	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Studiesal</i>	Studiesal 2: Det adaptive immunsystem II	Emil Kofod-Olsen HST, AAU Trine S Jensen HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Caseuge 4:			
<i>Case</i>	Cases 4	Caseundervisere, HST	• Gøre rede for de forskellige typer overfølsomhedsreaktioner • Redegøre for immunologisk tolerans og autoimmune sygdomme • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer • Vurdere en laboratorieudskrift med angivelse af de mest almindelige blodprøvesvar relevante for immunforsvarets celler og funktion
<i>Forelæsning</i>	Immunologiske overfølsomhedsreaktioner	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	• Gøre rede for de forskellige typer overfølsomhedsreaktioner • Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Forelæsning</i>	Tolerans og autoimmunitet	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	• Redegøre for immunologisk tolerans og autoimmune sygdomme • Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation • Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
<i>Forelæsning</i>	Immunterapi I: autoimmunitet og overfølsomhedsreaktioner	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	•
<i>Forelæsning</i>	Transfusion og transplantation	TBA HST, AAU	• Redegør for det immunologiske respons, afstødningssreaktioner og behovet for immunsuppression ved organtransplantation • Beskriv vigtige elementer og reaktioner i forbindelse med blodtransfusion
<i>Studiesal</i>	Studiesal 3: Tolerans og autoimmunitet	Emil Kofod-Olsen, HST, AAU	• Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation

		Trine S Jensen HST, AAU	Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Caseuge 5:			
Case	Cases 5	Caseundervisere, HST	- Redegør for immunologiske processer ved kontrol og tab af kontrol under udvikling og vækst af cancer - Gør rede for de immunologiske principper og mekanismer ved immunterapi - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer - Vurdere en laboratorieudskrift med angivelse af de mest almindelige blodprøvesvar relevante for immunforsvarets celler og funktion
Forelæsning	Cancerimmunologi	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	- Redegør for immunologiske processer ved kontrol og tab af kontrol under udvikling og vækst af cancer - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Forelæsning	Immunterapi II: Cance- rimmunterapi	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	Gør rede for de immunologiske principper og mekanismer ved immunterapi
Forelæsning	Immundefekter	Emil Kofod-Olsen HST, AAU	- Beskriv årsager og konsekvenser af immundefekter - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Studiesal	Studiesal 4: Cancerimmuno- logi og -terapi	Emil Kofod-Olsen, HST, AAU Trine S Jensen HST, AAU	- Redegøre for immunforsvarets udvikling og adaptation - Redegør for immunforsvarets regulering og mekanismer
Laboratoriekursus	Laboratoriekursus	Emil Kofod-Olsen, HST, AAU Trine S Jensen, HST, AAU	- Udføre immunologiske diagnostiske forsøg - Genkende blodets celler via mikroskopi

Obligatoriske elementer:

Laboratorieøvelser i immunologi (Praktisk arbejde i laboratoriet), Laboratorieøvelser i immunologi (Opsamling og diskussion af resultater i auditoriet), Kliniske Øvelser, Klinisk Ophold og Modulopgave.

*Forbehold for ændringer under semestrets forløb ved f.eks. sygdom, aflysninger, nedlukning m.v.

** Se detaljeret plan på moodle

Eksamensansvarlig (Hvis en anden end modulansvarlig):

For hver eksamen på semesteret angives:

8) Obligatoriske elementer for at blive indstillet til eksamen inkl. hvad der jf. studieordningen forudsættes
☒ Ja, ☐ Nej; Hvis ja, hvilke: Laboratorieøvelser i immunologi (Praktisk arbejde i laboratoriet), Laboratorieøvelser i immunologi (Opsamling og diskussion af resultater), Kliniske Øvelser, Klinisk Ophold og Modulopgave.

9) Eksamensform:

a) ☐ mundtlig, ☒ skriftlig, ☐ mundtlig eksamen på baggrund af projekt

b) ☒ stedprøve, ☐ hjemmeopgave

10) Bedømmelse: ☒ 7-trinsskala, ☐ Bestået/ikke bestået

11) Varighed af eksamination: 3 timer

a) Varighed af evt. forberedelsestid: _____

12) Deltagere til eksamen: ☒ kursusansvarlig, ☐ undervisere, ☐ bedømmere

a) Censur: ☐ intern, ☒ ekstern

13) Beskriv den praktiske afvikling af eksamen, som eksempelvis:

a) Eksamen afholdes ☒ enkeltvis, ☐ gruppebaseret

b) Eksamenssprog: **Dansk**

c) Opgaver til skriftlig eksamen afleveres i ☒ Digital Eksamen, ☐ Andet: _____, ☐ ikke relevant

d) Mundtlig eksamen starter med en fremlæggelse af den/de studerende: ☐ Ja, ☐ Nej, ☒ ikke relevant

e) Mundtlig eksamen trækker den studerende et eller flere spørgsmål/bispørgsmål: ☐ Ja, ☐ Nej, ☒ ikke relevant

14) Tilladte hjælpemidler:

☒ Ingen, ☐ Nogle: _____, ☐ Alle inkl internet (ikke til kommunikation), noter, litteratur, online ordbøger, PC og lommeregner

☐ Andet: _____

Evt. kort beskrivelse:

- Eksamen består af en kombination af MCQ og andre former for spørgsmål i Moodle Quiz, samt enkelte essayspørgsmål.
- Den praktiske afvikling af eksamen:
 - o Indstilling til eksamen forudsætter godkendt deltagelse i obligatoriske aktiviteter.
 - o Link til Eksamensopgaven, der afvikles via Moodle, fås efter login i Digital eksamen. Når eksamenen er afviklet i Moodle, markeres dette i digital eksamen.

Hvis eksamensformen ændres i forbindelse med reeksamen, skal det senest 14 dage før reeksamen fremgå af eksamensplanen.

Modulbeskrivelse (en beskrivelse for hvert modul)

Almen patologi / General Pathology Modul 3.3 5 ECTS
Placering Bachelor 3. semester Studienævn for Medicin
Modulansvarlig/modulkoordinator Qiuyue Peng qp@hst.aau.dk Institut for Medicin og Sundhedsteknologi Ida Elisabeth Gad Holm idaegh@dcm.aau.dk Klinisk Institut
Type Casemodul
Primær sprog English
Kort beskrivelse af kurset Kurset handler om patologiske forandringer i kroppen, som generelt involverer non-neoplasia (celle-skade og død), neoplasia, og inflammation. Formålet er at forstå de patologiske processer samtidigt med at man kan beskrive de mikroskopiske og makroskopiske forandringer. Se studieordningen for yderligere information.
Progression i forhold til tidligere moduler/semestre Modul 3.3 er første møde med patologi. Her introduceres patologien, som bliver et gennemgående tema på det efterfølgende 5. 6. semester og kandidatuddannelsen. I løbet af modulets første uge introduceres forskellige processer, der leder til celledød og deraf følgende igangsættelse af forskellige reparationsmekanismer. Der er fokus på tab af blodforsyning f.eks. pga. åreforkalkning, da dette er et ofte forekommende problem. I den følgende uge introduceres de basale mekanismer bag cancer sammen med forskellige tilgange til analyse og screening af udvalgte cancertyper. De studerende vil endvidere blive introduceret til mikroskopiske og makroskopiske præparater med fokus på at identificere patologiske forandringer i disse. Alle patologiske forandringer danner grundlag for udvikling af sygdomme, som de studerende senere vil lære om i de kommende semestre.

2020-11-10

Omfang og forventet arbejdsindsats			
Undervisnings form		Antal konfrontationstimer med underviser/vejleder	
Forelæsninger (én lektion = 1 t)		14 Lektioner	
Studiesal/Seminar/symposier		4 Lektioner	
Smågruppebaseret undervisning			
Case-undervisning		8 Lektioner (2 case uger)	
Øvelser (Laboratorie)		2 Lektioner	
Konfrontationstimer i alt		28 Lektioner	
Timer i alt ud fra modul ECTS		5 ECTS =150 timer	
Anslået selvstudie (udregnet)		122	
Modulaktiviteter			
Type*	Titel	Underviser og ansættelsessted	Tema/Læringsmål fra studieordning
Uge 1: Cellular patologi og inflammation			
Case	Case 1: hypertrofi og hjerteinfarkt Case 2: Colitis ulcerosa	Casevejledere	Afklares som en del af case forløbet
Dobbelt Forelæsning	Introduktion til almen patologi og cellulær patologi	Svend Birkelund, AAU, HST	- Definere centrale patologiske begreber - Redegøre for cellulære forandringer ved tilpasning, degeneration samt apoptose/nekrose
Dobbelt Forelæsning	Hæmodynamiske lidelser	Claus Graff, AAU, HST	- Redegøre for patogenesen ved atherosclerose - Redegøre for thrombogenesen - Beskrive de molekulære og cellulære processer, der følger efter infarktdannelse og reperkusion
Dobbelt Forelæsning	Celleskader og Celledød	Emil Kofod-Olsen, AAU, HST	- Redegøre for cellulære forandringer ved tilpasning, degeneration samt apoptose/nekrose - Redegøre for neoplastiske og ikke-neoplastiske celleforandringer
Dobbelt Forelæsning	Inflammation og Heling	Qiuyue Peng AAU HST	- Redegøre for den inflammatoriske respons og de mikro- og makroskopiske manifestationer ved de forskellige typer af inflammation - Redegøre for sårhelings- og regenereringsprocesserne
Studiesal	Patohistologi	Qiuyue Peng AAU, HST	- Redegøre for neoplastiske og ikke-neoplastiske celleforandringer - Identificere, analysere og beskrive inflammatoriske og neoplastiske/ikke-

			neoplastiske forandringer i histologiske præparater ved brug af lysmikroskopi og digitale platforme
Uge 2: Neoplasia vækst, cancer biologi og screening			
Case	Case 1: Colon cancer Case 2: Breast cancer	Casevejledere	Afklares som en del af case forløbet
Dobbelt Forelæsning	General Patologi af kræft	Qiuyue Peng AAU, HST	- Definere centrale patologiske begreber - Beskrive udvalgte eksempler på cancérepidemiologi - Identificere, analysere og beskrive inflammatoriske og neoplastiske/ikke-neoplastiske forandringer i histologiske præparater ved brug af lysmikroskopi og digitale platforme
Dobbelt Forelæsning	Molekylær biologi af kræft	Qiuyue Peng AAU, HST	Redegøre for de molekulære mekanismer bag cancerudvikling
Dobbelt Forelæsning	Cases fra klinikken og screening	Ida Holm Klinisk professor, AAUH	- Identificere, analysere og beskrive inflammatoriske og neoplastiske/ikke-neoplastiske forandringer i histologiske præparater ved brug af lysmikroskopi og digitale platforme - Redegøre for screeningsprogrammer for udvalgte cancertyper
Studiesal	Patohistologi	Qiuyue Peng AAU, HST	- Redegøre for neoplastiske og ikke-neoplastiske celforandringer - Identificere, analysere og beskrive inflammatoriske og neoplastiske/ikke-neoplastiske forandringer i histologiske præparater ved brug af lysmikroskopi og digitale platforme
Laboratorieøvelse	Patologisal	Qiuyue Peng AAU, HST Ida Holm, AAUH	Identificere makroskopiske patologiske forandringer

*Obligatoriske elementer:
Studiesal og Modulopgave*

**Forbehold for ændringer under semestrets forløb ved f.eks. sygdom, aflysninger, nedlukning m.v.
** Se detaljeret plan på moodle*

Eksamensansvarlig (Hvis en anden end modulansvarlig):

For hver eksamen på semesteret angives:

15) Obligatoriske elementer for at blive indstillet til eksamen inkl. hvad der jf. studieordningen forudsættes

☒ Ja, ☐ Nej; Hvis ja, hvilke: Studiesal og modulopgave

16) Eksamensform:

- a) ☐ mundtlig, ☒ skriftlig, ☐ mundtlig eksamen på baggrund af projekt
b) ☒ stedprøve, ☐ hjemmeopgave

17) Bedømmelse: ☒ 7-trinsskala, ☐ Bestået/ikke bestået

18) Varighed af eksamination: 2 timer

a) Varighed af evt. forberedelsestid: _____

19) Deltagere til eksamen: ☒ kursusansvarlig, ☐ undervisere, ☐ bedømmere

a) Censur: ☒ intern, ☐ ekstern

20) Beskriv den praktiske afvikling af eksamen, som eksempelvis:

a) Eksamen afholdes ☒ enkeltvis, ☐ gruppebaseret

b) Eksamenssprog: **Dansk**

c) Opgaver til skriftlig eksamen afleveres i ☒ Digital Eksamen, ☐ Andet: _____, ☐ ikke relevant

d) Mundtlig eksamen starter med en fremlæggelse af den/de studerende: ☐ Ja, ☐ Nej, ☒ ikke relevant

e) Mundtlig eksamen trækker den studerende et eller flere spørgsmål/bispørgsmål: ☐ Ja, ☐ Nej, ☒ ikke relevant

21) Tilladte hjælpemidler:

☒ Ingen, ☐ Nogle: _____, ☐ Alle inkl internet (ikke til kommunikation), noter, litteratur, online ordbøger, PC og lommeregner

☐ Andet: _____

Evt. kort beskrivelse:

Den vil bestå af casebaseret essayopgaver, samt nogle kortere spørgsmål. Der er **ingen multiple choice spørgsmål** i eksamen. Essayopgaven kan for eksempel indeholde en beskrivelse af både mikroskopiske og makroskopiske præparater samt relevant teori.

Hvis eksamensformen ændres i forbindelse med reeksamen, skal det senest 14 dage før reeksamen fremgå af eksamensplanen.